

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Madocsa Települési Értéktár Bizottság 2023/I. ülésén.

Az ülés időpontja: 2023. március 30. 17,00 óra

Az ülés helye: Ifjúsági Ház, 7026 Madocsa, Fő u. 20. sz.

Az ülésen jelen vannak a bizottság tagjai közül:

Boldog Istvánné
Dr. Volmanné Reich Márta
Somogyi Mariann
Bán Bálint Géza
Magyar István
Tarczal János

Az ülésen jelen vannak a tanácskozási joggal meghívottak közül:

Vajer Ferencné
Nagy János
Kuti Jana
Törjék Gábor Ferenc
Tarczal József

Jegyzőkönyvvezető:

Tarczal János

Magyar István elnök:

Köszönti a tagokat, meghívottakat, az 2023/I. ülést megnyitja.
Javasolja jegyzőkönyvvezetőnek Tarczal János bizottsági tagot.
Szavazásra bocsátja a napirendi pontok elfogadását.

A Bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

NAPIREND

1) 2022. évi beszámoló elfogadása

Előterjesztő: Magyar István elnök

2) 2023. évi munkaterv elfogadása

Előterjesztő: Magyar István elnök

3) Helyi érték felvétele a települési értéktárba

Előterjesztő: Magyar István elnök

4) Egyebek

1. sz. napirendi pont tárgyalása:

Tárgya: 2022. évi beszámoló elfogadása

Előterjesztő: Magyar István elnök

Mellékletek: 2. sz. melléklet – 2022. évi beszámoló

Magyar István elnök:

Az elnök ismerteti az alakuló ülés óta eltelt időszakot: Hosszú idő után 2022 március 2.-án végre megalakult az értéktár bizottságunk, 7 taggal. Elnöknek Magyar Istvánt, elnökhelyettesnek Tarczal Jánost választotta a bizottság. Az elmúlt év nehézségei miatt nem tudott elindulni a bizottság munkája, ebben az évben viszont arra fogunk összpontosítani, hogy a munka elkezdődjön, melyhez Madocsa civil szervezeteinek segítségét is várjuk.

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

1/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága a 2022. évi beszámolót megismerte és elfogadta.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

2. sz. napirendi pont tárgyalása:

Tárgya: 2023. évi munkaterv elfogadása

Előterjesztő: Magyar István elnök

Mellékletek: 3. sz. melléklet – 2023. évi munkaterv

Magyar István elnök:

Az elnök elmondja, hogy az értéktár bizottság SZMSZ- e szerint évente 2 bizottsági ülést kell legalább tartani, de a várható rengeteg munka miatt idénre 3 ülést tervezünk. Megbeszélésre kerül a következő bizottsági ülések tervezett időpontja, melyekre előreláthatóan nyár elejére és ősz közepére fog esni. Ettől függetlenül munkaterven kívül is tarthatunk üléseket, megbeszéléseket.

2023. március 30. (csütörtök)

1. 2022. évi beszámoló elfogadása
2. 2023. évi munkaterv elfogadása
3. Helyi érték felvétele a települési értéktárba
4. Egyebek

2023. június 13. (kedd)

1. Helyi érték felvétele a települési értéktárba
2. Egyebek

2023. október 17. (kedd)

1. Helyi érték felvétele a települési értéktárba
2. Egyebek

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

2/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága a 2023. évi munkatervet megismerte és elfogadta.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

3. sz. napirendi pont tárgyalása:

Tárgya: Helyi értékek felvétele a települési értéktárba

Előterjesztő: Magyar István elnök

Mellékletek: 4. sz. melléklet – 1000 éves falu emlékmű

5. sz. melléklet – Böde Dani dícsőségfal

6. sz. melléklet – I. világháborús emlékmű

7. sz. melléklet – II. világháborús emlékpark

8. sz. melléklet – Trianoni emlékmű

9. sz. melléklet – Kikeleti hóvirág

10. sz. melléklet – Ligeti csillagvirág

11. sz. melléklet – Temetői vadgesztenye fasor

Magyar István elnök:

Javasolja a következő helyi értékek felvételét a települési értéktárba:

- 1000 éves falu emlékmű
- Böde Dani dícsőségfal
- I. világháborús emlékmű
- II. világháborús emlékpark
- Trianoni emlékmű
- Kikeleti hóvirág
- Ligeti csillagvirág
- Termeti vadgesztenye fasor

A bizottság tagjai érdemesnek találják és egyetértenek ezen helyi értékek felvételével a települési értéktárba.

Ezután az elnök bemutatja a helyi értékekről készített leírásokat és kéri, hogy egyesével szavazzanak a felvételükről.

1000 éves falu emlékmű

Épített környezet és alkotott világunk kategória

A Községháza előtti utcafronton található meg Madocsa 1000 éves fennállásának évfordulójára készített emlékmű.

2019-ben az 1000 éves ünneppsorozat keretében a millenniumi szüreti napon avatta fel az Önkormányzat az emlékművet.

Az emlékhelyen a falu 1019-es írásos említésének hivatkozása van felvésve egy gránit emlékoszlopra. Az emlékmű tövében egy időkapuszulát helyeztek el. Ebben a falu civil szervezeteinek, egyesületeinek, intézményeinek üzenete, némi aprópénz és egy pendrive kapott helyet Madocsa jelenlegi arcát megörökítő fotókkal.

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

3/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága felveszi az 1000 éves falu emlékművet a települési értéktárba az épített környezet és alkotott világunk kategóriába.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

Böde Dani dicsőségfal

Épített környezet és alkotott világunk kategória

A Sarki kocsmában található meg a lassan zarándókhelynek számító Böde Dani dicsőségfal.

A sportszeretőknél érdemes betévedni és megcsodálni a relikviákkal teli tűzdelt falat. Jobbnál jobb cikkeket olvashat itt az ember Böde Dániel eddigi elért eredményeiről és pályafutásáról.

Az idelátogatók a helyiektől is kaphatnak információkat Dani életútjáról, mert a kocsmában mindig akad olyan vendég, aki egy-két jó sztorit el tud mesélni róla. A szerencsésebbek pedig személyesen is összefuthatnak Böde Dániellel.

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

4/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága felveszi a Böde Dani dícsőségfalat a települési értéktárba az épített környezet és alkotott világunk kategóriába.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

I. világháborús emlékmű

Épített környezet és alkotott világunk kategória

A Polgármester hivatal előtti fákkal övezet kertben található Kisfaludi Strób Zsigmond 1939-ben felállított alkotása.

Az I. világháborúban hősi halált halt katonák emlékére készült emlékmű, amelyre 72 madocsai hős neve lett felvésve. Közülük 32 vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Az emlékszobor egy kis parkban áll magas talapzaton, az obeliszkre emelt, kardra támaszkodó turult megjelenítő emlékmű, amely a legáltalánosabb emlékműtípus, s az emlékoszlopos turul kategóriájába illeszthető.

Az emlékmű avatásán Madi Kovács Imre főispán tartott beszédet, ebből egy idézet:

„Adja Istenünk, hogy ez a kőből faragott Turul mielőbb megelevenedve szárnyra kapjon, messze- repülve szálljon a Kárpátok bérceire, körül az ezeréves határookra, örök mementóként: Ne bántsát a magyart!”

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

5/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága felveszi az I. világháborús emlékművet a települési értéktárba az épített környezet és alkotott világunk kategóriába.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

II. világháborús emlékpark

Épített környezet és alkotott világunk kategória

Madocsán a település központjában található az az emlékpark, amely a második világháborúban elhunytak hozzátartozóinak pénzéből épült 1990-ben. A gondozott park egyik díszjele a településnek. A park csúcsában egy szoborcsoport áll, mely Bakos Ildikó szobrászművésznőnek és Sáros Lászlónak, a falu főépítészének tervezésében készült. A csoport élén egy vasszerkezetből készült – mondhatni furcsa alakú – angyal látható. Nem véletlenül ábrázolta a művész torznak, hiszen – mint mondják – ő a halál arkangyala. A kompozícióban az említett arkangyal mögött két fából készült szobor kapott helyet, két másik arkangyal. Ha a főútról nézzük a teret, akkor a szobor- csoport háromszög alakúnak látszik. A szemlélődőt ténylegesen valamiféle negatív hangulat fogja el. A szobroktól a tér felé eső részen több facsonk látható. Ezek a megcsonkított családokat jelképezik. Mögöttük sorakoznak fel a sírok, melyek a második világháborúban elesett madocsaiakra emlékeztetnek. A sírdomborulat előtt egy kis tábla jelzi az elesettek nevét.

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

6/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága felveszi az II. világháborús emlékparkot a települési értéktárba az épített környezet és alkotott világunk kategóriába.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

Trianoni emlékmű

Épített környezet és alkotott világunk kategória

A Trianoni békediktátum 100. évfordulójára állított emlékmű az I. világháborús emlékparkban kapott méltó helyett.

2020. június 4-én a Nemzeti Összetartozás Napján pontosan 16:32-kor (100 éve ebben az időpontban írták alá a gyalázatos békeszerződést a versailles-i Nagy-Trianon kastélyban) megszólaló gyász harangok kíséretében kezdődött a megemlékezés, amely során Baksa Ferenc polgármester úr beszédét követően leplezte le a Trianoni emlékművet.

Az emlékmű egy dél-afrikai gránitkőből, korszerű számítógépes tervezés alapján, homokfúvásos technikával készült. A felajánlásból készített Trianoni emlékmű Bojás János kőfaragó mester műalkotása.

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

7/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága felveszi a Trianoni emlékművet a települési értéktárba az épített környezet és alkotott világunk kategóriába.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

Kikeleti hóvirág

Természeti környezet kategória

A Porongi erdőben a ligeti csillagvirág mellett van egy másik tetszetős védett növény is, melynek virágzásának kezdete időben valamelyest megelőzi a ligeti csillagvirág virágzását. Ez a növény a kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*). Egy tél végi, kora tavaszi erdei kirándulás során üdítő látvány és nagy élmény a tavasz első hírnökeivel találkozni, különösen amikor a ligeti csillagvirágokkal együtt kék és fehér színekkel szőtt vegyes virágszőnyeget alkotnak. A kikeleti hóvirág 10-20 centiméter magas, hagymás, élő növény, mely kimondottan szereti a lombos ligeterdőket. Magyarországon 2005 óta védett, természetvédelmi értéke 10.000 Ft. Hengeres, levéltelen, felálló, csúcsán visszahajló szára csupán egy bókoló virágot hordoz. A két tőállású, kékeszöld levél szálas, 5-10 milliméter széles. A magok olajos függelékét a hangyák kedvelik, ezért előszeretettel gyűjtik és hurcolják el azokat, segítve ezzel a hóvirág terjedését. A kikeleti hóvirág állománya a porongi szlavón tölgyesben jelenleg nem jelentős, de évről évre jól megfigyelhető a térhódítása. Egyelőre inkább csak a porongi erdőt Kelet- Nyugati irányban kettészelő földút Déli oldalán és a Délnyugati erdőrészben figyelhetők meg egyedei kisebb nagyobb foltokban, de remélhetőleg tovább fog terjeszkedni, és itt is jelentős összefüggő állománya lesz, mint amilyen a közelben található bölcskei szigeti, ordasi szigeti és imsósi állomány.

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

8/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága felveszi a Kikeleti hóvirágos területet a települési értéktárba a természeti környezet kategóriába.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

Ligeti csillagvirág

Természeti környezet kategória

A Madocsa Északkeleti határának Porong nevű határrészében Natura 2000 területen fekvő, megyei szintű védeltséget élvező szlavón tölgyesünk különleges színfoltja a madocsa*i* határnak, mely természeti és gazdasági értéke miatt nagy jelentőséggel bír a helyiek életében. E csodás hely egyes eldugottabb részein barangolva feltűnhet, hogy az átlagos méretűnek mondható tölgyfa egyedek között több száz éves matuzsálemek is találhatóak, ami arra enged következtetni, hogy jól érzi magát itt ez a tájidegen faj, de sajnos az egyre süllyedő talajvízszint, az utóbbi évek aszályos időjárása és a Duna egyre gyakoribb alacsony vízállása alaposan próbára teszi és nagyban veszélyezteti Madocsa eme nemes erdejét. Szlavón tölgyesünk értékét nagyban növeli a benne élő számos védett és fokozottan védett állatfaj és védett növényfaj. E védett növényfajok közül talán a legszebb és leglátványosabb a tél végén és kora tavasszal pompázó, egész Duna-partunk legjellegzetesebb virága a ligeti csillagvirág, (*Scilla vindobonensis*) melyet az idősebb helyiek csak vadjácintként ismernek, mely ilyenkor káprázatos liláskék színű szőnyegként terül a lábunk elé a porongi szlavón tölgyesben. A ligeti csillagvirág 10- 25 centiméter magas hagymás egyszikű növény, mely hagymánként két levelet fejleszt. Virágának színe jellegzetes ibolyás kék színben tündököl, de akad köztük lilás, türkiz, vagy rózsaszínes árnyalatú is, nagy ritkán hófehér vagy sárga változatban is megjelenik. Virágzása február végétől április elejéig tart. Termése gömbös tok, száraz magja sárga színű. Szaporodásában nagy jelentősége van a hangyáknak, mivel a növény magját begyűjtik, a rajta lévő kocsonyás anyagot az ún. hangyakalácsot elfogyasztják, majd a csírázásra kész magot kidobják a szemétdombjukra. A ligeti csillagvirág Magyarországon védett, természetvédelmi értéke 5000 ft. A porongi szlavón tölgyesben lévő állománya stabil, jelenleg nem veszélyezteti semmi. Egy tavaszi kirándulás mindig jó családi program, különösen ha a friss levegő és a madáracsicsérgés mellett egy szemet gyönyörködtető virágtengerben barangolhatunk. Ez a nagyszerű kiváltság megadatott a madocsa*i*aknak, de részesülhet belőle bárki, aki idelátogat hozzánk.

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

9/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága felveszi a Ligeti csillagvirágos területet a települési értéktárba a természeti környezet kategóriába.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

Temetői vadgesztenye fasor *Természeti környezet kategória*

Tolna vármegyei szinten egyedülállónak tekinthető a Madocsi Temetőben található vadgesztenye fasor (*Aesculus hippocastanum*). A tájértékként pompázó 131 egyedből álló kettős fasor a temető két bejáratától indul az út mellett és tart egészen a déli oldalig (közülük 7 darab soron kívül, a ravatalozó körül található). A fákat sűrűn, a szükségesnél közelebb telepítették egymáshoz, mindössze 4-5 méteres tő- illetve sortávolságra. A gyorsan záródott fasor lombkoronája a nyári legnagyobb melegekben is hűsítő árnyékot biztosít az alatta megpihenni vágyó embereknek. A fák méretei változóak, a törzsátmérők 40-70 cm közöttire tehetők, melyből a faj növekedési jellemzőit figyelembe véve életkoruk is megállapítható. A 40-50 cm közötti törzsátmérő kb. 33 éves korú fákra utal, az 50-60 cm törzsátmérő közöttiek feltételezhetően kb. 40 éves korúak, 60-70 cm közöttiek pedig kb. 46 évesek lehetnek. A település mikroklímájából adódóan a viszonylag fiatal életkorú fák egészségesnek mondhatóak. Ugyan visszafogottan, de itt is megjelent a fafaj fő károsítójaként ismert aknázómoly. Ezért mindenképp indokoltá vált a kártevők és egyéb kórokozók ellen való fellépés, évégett 2022-ben szakemberek közreműködésével a fák injektáláson estek át. A növényvédelmi intézkedéssel reményeink szerint hosszú távú vitalitást érünk el a fák esetében, hogy a jövőre nézve tavaszoként szívderítő virágba borulását tovább csodálhassuk, nyaranként a zöldellő lombjainak szépségében újra és újra elveszhessünk, ősszel pedig aranyárgás leveleiben hosszasan gyönyörködhessünk. Mert e két fasor értékes, karakteres díszei a Madocsi Temetőnek, és jelentős pozitív hatást gyakorol a temetőkert hangulatára s látképére.

Kijelenthető, hogy a vadgesztenye fasor eszmei, esztétikai és egyedi természeti értéket képvisel. Fontos települési értéként fenntartására és megóvására nagy hangsúlyt kell fekteteni.

A bizottság 6 igen (egyhangúlagos) szavazattal az alábbi napirendet fogadta el:

10/2023. (III.30.) MÉB határozat

Madocsa Települési Értéktár Bizottsága felveszi a Temetői vadgesztenye fasort a települési értéktárba a természeti környezet kategóriába.

Határidő: azonnal

Felelős: bizottság elnöke

4. sz. napirendi pont tárgyalása:

Tárgya: Egyebek

Előterjesztő: Magyar István elnök

Magyar István elnök:

Az egyebek napirendi pont alatt az elnök felvázolja a rövid- és hosszú távú stratégiai terveket:

1. Értéktár:
 - helyi értéktár kialakítása, értékek felvétele
 - megyei értéktárba felterjesztés
2. Madocsa brand létrehozása
3. Helytörténeti és élő emlékezeti kutatások
4. Tájszó kislexikon megalkotása
5. Néptáncos felvételek rekonstruálása
Pl. <https://www.youtube.com/watch?v=i6-f8MrPYfo>
6. Helyi értékek, hagyományok bemutatása, népszerűsítése
 - Előadások, kerekasztal beszélgetések szervezése,
 - image-film készítése a helyi értékekről, hagyományokról
 - helyismereti kiadványok, prezentációk készítése
 - aktív jelenlét a közösségi média platformokon
 - érték digitalizálás
 - "Madocsaikum - értékeink, hagyományaink, örökségünk" kulturális esemény/nap megszervezése
7. Dicsősfal kialakítása
8. Kapcsolatépítés és tapasztalatcsere más Értéktári Bizottságokkal
9. Faültetési program elindítása, gyermek születésekor, falu szépítés céljából

Értéktár, minél több érték felvétele az értéktárba, amik közül később majd a megyei értéktárba is fel tudunk terjeszteni értékeket.

Madocsai brand, egy logó létrehozása, ami megnyilvánulhat különböző területeken, mint pl. a kiadványainkon, ajándéktárgyainkon, kulcstartón, hűtőmágnesen, boros üveg címkén, pólón, sapkán, egyéb ruházaton. Aki madocsai terméket állít elő, az használhatná ezt a jelképet. Többet javasoltuk, hogy ennek a jelképnek a használatához az értéktár bizottságunk beleegyezése legyen szükséges. Az is szóba került, hogy akár lehetne a régi madocsai népi motívumokat is újjá éleszteni a mai modern ruházatokon, azaz hagyomány a divatban.

A helytörténeti és élőemlékezeti kutatások a még jelenleg élő idős emberektől történő információ gyűjtésen alapulnának. Népdalok, népzene, néptánc, egy jó anekdota, bármi, aminek köze van a madocsi hagyományokhoz.

Ezzel kapcsolatban már korábban is történtek gyűjtések Madocsán, természetesen ez a már meglévő anyag is felhasználásra kerülne. Szóba került, hogy a madocsi ő-ző nyelvjárást nyugodtan népszerűsítsük, bátran használjuk bárhol, és adjuk át utódainknak is. Igénybe vehetnénk az alapszolgáltatási központunk segítségét is, ugyanis ők jól ismerik a madocsi idős embereket. Az utolsó pillanatban vagyunk, mert sajnos már kevés olyan idős ember él a faluban, aki még ismerik az eredeti madocsi nyelvet. Az így szerzett információkat akár meg is jelentethetnénk a honlapunkon és a helyi újságban.

Tájszó kislexikon megalkotása, amit a bizottság elnöke már el is kezdett. Eddig nagyjából 500 tájszó van ebben a gyűjteményben, amiknek nagy része máshol nem ismert. Ezt még gyarapítani szeretnénk, majd egy szakember segítségével átnézni, majd kiadni.

Néptáncos felvételek rekonstruálása: Tarczal Sándor, Szabó Sándor és a Hagyományok háza merült fel, ahonnan segítséget kaphatnánk. A régi felvétel mellett egyszerre megjelenítésre kerülne a tánc mai változata is.

Helyi értékek bemutatása, népszerűsítése, helyi értékekről helyi előadások tartása. Felmerült, hogy ez a bizottság felkarolhatná a tájház ügyünket is. Tájháznak alkalmas ház jelenleg kevés van a faluban. A tájház berendezési tárgyainak összegyűjtése, ideiglenes tárolása körüli problémák is szóba kerültek, itt is az utolsó pillanatban vagyunk. A Megyei Múzeum felajánlotta segítségét leendő a tájházunk kialakításában. Helyi értékekről egy film készítése, helyismeretek prezentáció készítése, helyi értékek népszerűsítése facebookon is, helyi értékek digitalizálása. Felmerült, hogy a régi a madocsi süteményrecepteket is össze kéne gyűjtenünk és egy könyvben kiadni. Ötleként felmerült, hogy lehetne egy madocsi süteménynapot, sütiestet tartani, ahol az eladott sütemények árából támogathatnánk a leendő tájházunkat.

Szóba került még a második világháborús emlékparkunk elkorhadt fa elemeinek pótlása, esetleg újratervezése is.

Volt már róla szó korábban is, hogy az önkormányzat egy helyi értékvédelmi alapot létrehozson, amibe ha a költségvetés engedi, akkor minden évben egy minimális összeget beletenne.

Dicsőségfal létrehozása a díszpolgárainknak, ahova a jelentősebb helyi értékeink is felkerülnének.

Egyéb helyi értékek felvétele: A helyi értékek felkutatása mellett fontos azok megőrzése és népszerűsítése, azokat az egykori értékeinket, amiket már nem tudunk feléleszteni, egy ún. helyi emléktárban megőrizni.

Magyar István elnök megköszöni a megjelenteknek a részvételt és az ülést bezárja.

Madocsa, 2023. március 30.

Magyar István
elnök

Tarcza János
jegyzőkönyvvezető

1. sz. melléklet – Jelenléti ív
2. sz. melléklet – 2022. évi beszámoló
3. sz. melléklet – 2023. évi munkaterv
4. sz. melléklet – 1000. éves falu emlékmű
5. sz. melléklet – Böde Dani dícsőségfal
6. sz. melléklet – I. világháborús emlékmű
7. sz. melléklet – II. világháborús emlékpark
8. sz. melléklet – Trianoni emlékmű
9. sz. melléklet – Kikeleti hóvirág
10. sz. melléklet – Ligeti csillagvirág
11. sz. melléklet – Temetői vadgesztenye fasor

